

Mésvilág

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA
TÁJÉKOZTATÓJA 1989. JANUÁR 24.
III. ÉVFOLYAM 2. SZ.

made in

WORLD
WIDE
WARRIOR

"MINT OLDOTT KÉVE....."

A Sárospataki Népfőiskola 1989. évi téli tanfolyama
Kazinczy Ferenc baráti körének választott vezetősége:

Elnök: Hajdu Imre
Alelnök: Pandák Tibor
Titkár: Nagy Ilona
Pénztáros: Csatos György
Technikus: Rakaczki Zoltán
Tóth Tamás
Sportfelelős: Bóni Tamás
Háziasszony: Fodorné Elek Katalin
Lapis Tünde
Szerkesztők: Kovács Zsolt
Máté Béla
Újváry Mária
Egger Róbert

A TARTALOMBÓL:

- Vendégeink írták!
- Honnan? Hová? Hogyan?
- Gondolatok egy előadás közben...
- A magyar kultúra napja
- Humor! (képrejtvény)

Jeligenk:

"LÁSS, HALLJ, TANULJ MINDENT: DE KON-
CENTRÁLD ERŐDÉT S EL NE SZÓRJD!"

/KAZINCZY/

MÉCSVILÁG: A Sárospataki Népfőiskola Kazinczy Ferenc Baráti Körének tájékoztatója. - Kézirat gyanánt, belső használatra! - Felelős szerkesztő: dr. Kovács Dániel. - Szerkesztette: Kovács Zsolt, Máté Béla, Újváry Mária. Technikai szerkesztő: Egger Róbert.

3

VENDÉGEINK ÍRTÁK.

1947-ben, Szarospatacon, a Református
Kollégium boltos mellszobán írta
Némethi László a naplójába: "Ha a legna-
gyobb lehetőségek mellé megönmé-
rődül ... maga a feladat segít és
véd mintet." Nagy gondolataim, ma
a legnagyobb lehetőség az, ha a tudás
szerepével és a helyi társadalomak
önrevelődésével segítséggel megoldjuk
a problémáinkat. Ehhez szükséges
erőt és munkát, kedvet, elszármást
és energiát a Szarospataki Művelődési
szalononki szervezőknek.

Tisztelettel, szeretettel:

Dr. Kovács György

Szarospataki, 1989. jan. 22.

"A népdal és a zene életünkben" - kell, hogy életünk szívének világos.

A népdal először is öseinkkel kapcsol bennünk. Az ő vágyaik, érzéseik, tapasztalásaik, fájdalmas és örömeik percek, veretkes hétköznapjaik, ^{ünnepeik} társulásuk fel előttünk, ha ezeket mi is keressük bennük.

Népdalainkban ott tükröződik a magyar táj, az a föld, melyen születünk és élünk. Itt arról a tájról énekel, az jobban kötődik hozzá. Este még áldoratra is sokkal inkább képes és nem tudja azt hűtlennél elhagyni.

A népdal öme is kapcsolja azokat, akiket azt használnak, élnek vele. Soha nem kellett még annyira, mint ma, amikor egyre jobban felbomlanak, szétesnek az emberi közösségek. Különösképpen nélkülözhetetlen van önmegtartó erejére a mesterséges határok nélküli nemzet, tekintélyes részben világjáró szóródott magyarországnak.

Az, hogy észreadjuk sok rom határait, pusztítását kibővíti a népdal, silyen sokáig fenn tudott maradni, azt bizonyítja, hogy ezek és a mi lelkiállatunkra szabott "ruha". Mert "szócsit az idő nem várja..." Flány dallam mellett feledésbe, vesztett el idők folyamán! Se sok ezer népdalunk megmaradt és a nép is megmarad, míg hű len hozzájuk.

A népdal embereire nevel. Idegen köze a gyűlölködés. Itt a sajátját igazán szereti, az más népeket is meg tudja becsülni. Végül a népdal utat mutat azoknak a lépéseknek befogadására, melyeket hangzóban formáltak meg a zene nagy mesterei. Még hozzá az itt odáig, míg magyar népiünkkel ide elvitetjük, de ezektől mindent meg kell tennünk. Legyenek az újáélelt népi iskolák ennek megvalósói. A vasárnap esti találkozásom újra megerősített abban a hitemben, hogy ez fogják is tenni és nem eredménytelenül. Rajta hát fiatalok!

Batsi Ernő INNEN
SZÁRMAZIK ANYAI ÁGON,
ERŐL A VIDÉKRŐL!

EZ IS A
BULDÓZEREK
MARTALÉ-
KA LESZ!

KALOTÁSZEGI • FEJPAK • 1871
KÖS KÁROLY FANET SZÉ-
TE ERDÉLYBŐL.

Barátsággal köszöntöm a sárospataki
népfőiskola hallgatóit, vezetőit.

Kívánom, hogy az elhangzottak váljanak
hastunkra egyre bonyolultabbá való
világunkban való eligazodáshoz!

Üdvözlettel

Zombori
csillagok

Ottó

Sárospatak, 1989. január 27.

Honnan? Hová? Hogyan?

A Népfőiskola első napjának reggelén, 9 órakor ellátogatunk a Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek nagykönyvtárába. Itt beszélgethettünk Újszászy Kálmán professzor úrral, Szentimrei Mihállyal, a nagykönyvtár igazgatójával és Hörcsik Richárddal, a levéltár igazgatójával.

Kálmán bácsi a Sárospataki Népfőiskola múltjáról beszélt. Megtudhattuk, hogy az 1930-as évek elején képzősök, teológusok nagy része falun helyezkedett el. A teológusok nagyon részletekbe mutató leírást készítettek a falu életéről. Kálmán bácsi Cigánd lakosainak életéből ragadott ki érdekes feljegyzéseket.. A Népfőiskolát szervező emberek feltétlenül a tanítókhöz vagy a papokhoz küldték a meghívókat. Az első népfőiskolai évben 1935-36-ban a Tiszán innen falvaiból 35 fiatal gazdálkodó fiú vehetett részt. A paraszt elnevezés ekkor még sértés volt. A Népfőiskola jelentős szerepe az osztályöntudat felébresztésében volt.

A célkitűzés most is az, hogy humánus, igényes szemléletet tudjon kialakítani. Ez minden emberben megvan, csak ki kell munkálni célként, ezt a mai napig meg kell tartani. A népfőiskolának és minden mozgalomnak feladata, hogy a jelen és a jövőt igazán átgondolja, de ne feledkezzen meg a múlttól sem.

"Mert a boldogságra kevés csak a jelen,
A múlton épül az s az emlékezetem."

/Tompa Mihály/

Szentimrey Mihály a tudományos gyűjteményekről tartott előadást. A pataki iskola az 1531-es évet mondhatja indulásának, fénykorát 1650-54 között élte, amikor itt tanított Jan Amos Comenius a nagy pedagógus, a korszerű oktatás egyik megalapítója. A reformáció talaját humanisták készítették elő. 1533-ban Krakkóban kinyomtatták az első magyar nyelvű könyvet, Pál apostol leveleit. (Biblia). Az erdélyi fejedelmek domináns szerepe a sárospataki iskola arculatán is tükröződik. A könyvnyomtatást zömmel Rákóczi Zsigmond támogatta, tudományos könyvtárrá fejlesztette a családi könyvtárát. 1834-ben Pollack Mihály(?)tervei alapján építették az Új Kollégium könyvtárát. Jelenleg 330 ezer egység található itt. Sajnos Hörcsik Richárd "Sárospatak szerepe a magyar művelődés történetében" című előadására nagyon kevés idő jutott. Kárpótlásul kaptunk a Sárospataki Népfőiskolai füzetek sorozatból "Emlékezés, értékelés, kitekintés" címmel egy-egy példányt.

Úgy gondolom, hogy a merőben új ismereteket nyújtó délelőtti mindnyájunk számára hasznos volt, hiszen ezek a kiváló előadók, akikkel megismerkedhettünk, nemcsak tudásukkal, hanem személyiségükkel is követendő példát állítottak elénk!

Mihály Mária

GONDOLATOK EGY ELŐADÁS KÖZBEN.....

Szombat délután a kollégium klubjában került sor egy beszélgetésre. A téma: a népfőiskola szerepe és lehetőségei nálunk és más nemzeteknél.

A beszélgetés elég laposan indult, mert azoknak a kérdéseknek az újbóli megbeszélésével kezdődött, amelyeket a délelőtti folyamán a Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek nagykönyvtárában Újszászy Kálmán professzorral már megbeszélünk. Persze az igaz, hogy az ember minél többször hall valamiről, annál jobban megjegyzi, mégis úgy érzem, az első fél óra alatt nem voltak olyan érdeklődők a szemek és az arcok mint máskor.

A rövid szünet után - melyet elnökünk rendelt el - a népfőiskola jelenével foglalkoztunk. Ez már valóban új ismereteket nyújtott számunkra, mert érdekes volt a magyar és más népek népfőiskolai mozgalmainak összehasonlítása. Újból felélnkültünk, és kíváncsian hallgattuk az elmondottakat. Felvevődtek nemzetiségi kérdések, majd annak a "bizonyos 3. útnak" a kérdése. S úgy érzem, ez meghozta az igazi fordulatot a délután folyamán. Először csak egy-két ember mondta el a véleményét, de aztán felszabadultak az indulatok, vita alakult ki, s egyre többen kapcsolódtunk a vitába. (De még mindig nem elegendő!) Ekkor 22-en voltunk, s ebből csak 7-en, 8-an vitatkoztunk. ELGONDOLKODTATÓ! Nem hiszem, hogy azért csak ennyien, mert a többieknek nem volt hozzáfűznivalójuk (hiszen eléggé politika - orientáltságú volt már a vita, s az ember napmint nap olvas újságot, hallgat híreket.) A probléma talán ott van, hogy nincs vitakészségünk, nem tudunk, mert nem szoktunk vitatkozni. Gátlásosak vagyunk. Ha vitatkozunk is, ezt általában baráti társaságban tesszük, ahol fel tudunk szabadulni, meg merjük mondani a véleményünket. (Ez a kis közösség - vagy leendő közösség - pedig még nem nevezhető baráti közösségnek, hisz ez alatt a pár nap alatt még nem szoktunk össze.)

Mindezek ellenére úgy gondolom, hogy amilyen unalmasan indult a délutáni összejövetel, olyan jó lett a végére. Sok érdekes dolgot megtudtunk, s fontos, hogy meghallgattuk néhányunk véleményét, amelyek befolyásolhattak minket, illet-

ve megerősíthették saját álláspontunkat.

Remélem ezalatt a 8 nap alatt elérjük majd azt is, amikor olyan vitára, beszélgetésre kerül majd sor, amelyen minden résztvevő kifejti véleményét.

Rauha Keala

Legyen január 22-e minden évben a magyar kultúra napja!

Ezen a napon, 1823. január 22-én írta Kölcsey Ferenc szatmárcsekei magányában azt a költeményt, amelyet nem törvény, hanem a nemzet közakarata emelt a maga imádságává, himnusszá. Szívszorító és fölemelő ez a költemény, önvizsgálatra és a jövőépítő szent elhatározásra egyaránt készítő. A Hazafias Népfőnt — a nemzet jövője és a magyar művelődés, műveltség eleven léte iránti felelősségét tudva és érezve — arra kéri ma a magyar kultúra valamennyi barátját és művelőjét, éljen bár a határokon innen, vagy túl, vesse tekintetét ezeréves kultúránkra.

Nyújtson hát kezét e napon lélekben és elhatározásban köztünk élő, s az emlékezetben élő egyaránt, itthon és mindenütt a világban, különféleképpen gondolkodók, eltérő korúak, nyújtson kezét a nemzeti kultúra elismerésében, támogatásában és abban, hogy erejét, tudását az egész emberiség érdekében fejthesse ki.

Kultúránk megbecsülése önvizsgálatra és önbecsülésre nevel, segít számba venni

jót és rosszat, mérlegelni múltat és jelent. Gondokkal és feladatokkal teli ma az ország, ám nem titkolhatjuk: a nemzeti sorskérdésekkel felelősen vívódva, okkal aggodhatunk a magyar művelődés és műveltség, művészet és tudomány egyre nehezedő gondjai miatt. Meggyőződésünk és történelmi tapasztalatunk, hogy jobb jövőndő csak ki-művelt emberek cselekvésével lehetséges. Hisszük és valljuk, hogy erre építésre készen a kövünk; tesszük ezt abban a reményben, mi több: tudatban, hogy a nemzeti műveltség hazai és másutt élő művelői képesek az összefogásra és együttműködésre, de számítanak arra, hogy a súlyosbodó körülmények között munkájuk nem nehezedik, hanem az értékek megtartásában és újabb értékek teremtésében könnyebbé válik.

A magyar kultúra napjának megünneplése segít bennünket egy erkölcsileg megújult Magyarország építésében.

Hazafias Népfőnt

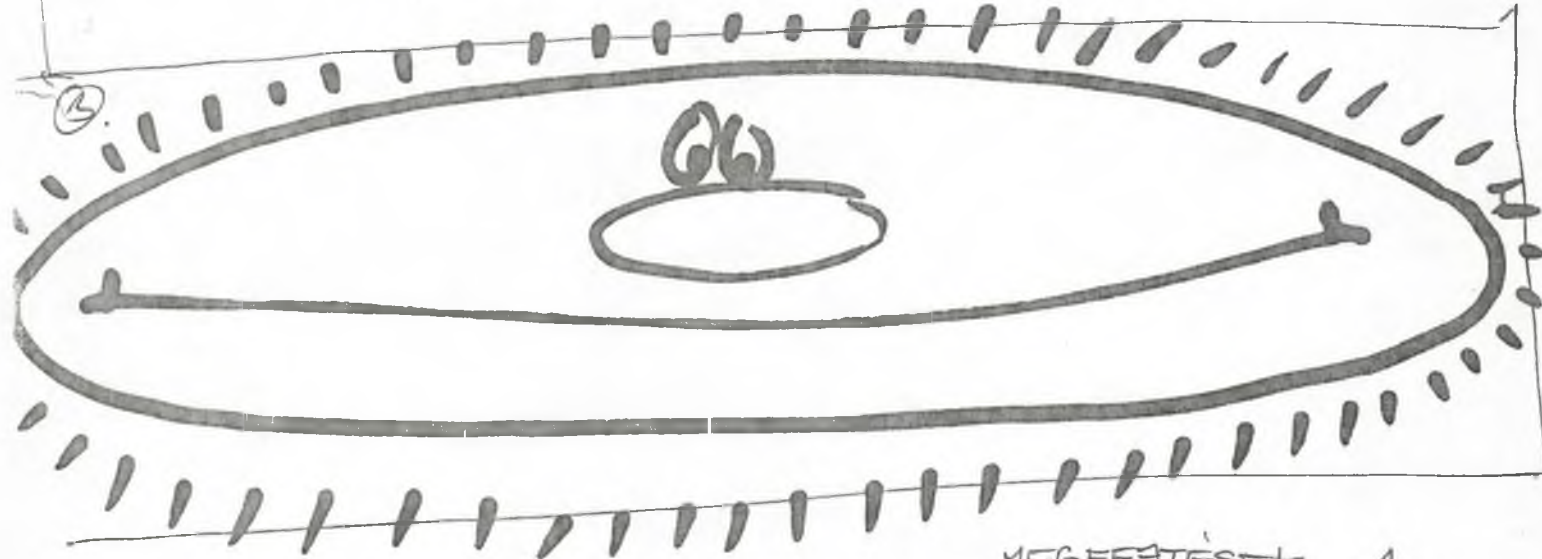
V a s á r n a p ,

1989. január 22-én mi is megünne-
peltük a magyar kultúra napját!
Reggel KONCZ GÁBOR azzal kezdte
a gazdaság és kultúra kérdése-
ivel foglalkozó előadását,
hogy emlékeztetett erre a kez-
deményezésre. Este BARSÍ ERNŐ
lelkes szavaival győzött meg
minket arról, hogy magyarságunk
kulturális értékei milyen él-
tető erőt jelentenek.

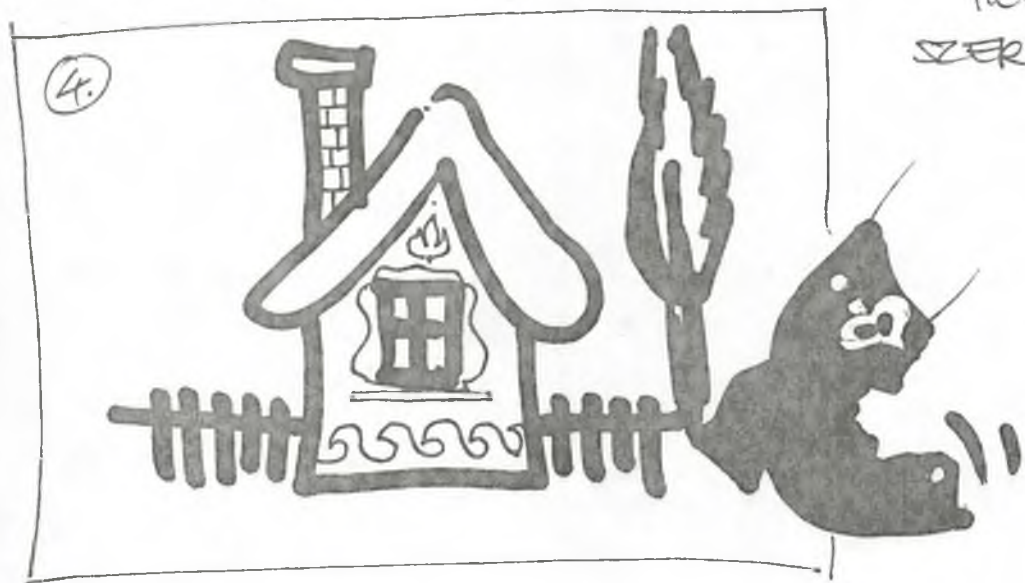
A Kazinczy Ferenc Baráti Kör tagjai angol nyelvű levelet küldtek M.J. Martens úrnak, az ENSZ emberi jogokkal foglalkozó főtitkárhelyettesének Gerbe, amelyben tiltakozunk a romániai falurombolási tervek ellen, s kérjük, hogy az ENSZ vizsgálja meg az ezzel kapcsolatos emberi jogi helyzetet.

HUMOR!

(KÉPREJTVÉNY)
FŐ DÍJ CSOKOLÁDE!

MEGFESTÉSEK A
SZERKESZTŐSÉGEN!

SEGÍTSÉG-KÉPPEN: ④ ⑤ PETŐFI
VERS CÍM!